

KÜLÖNFÉLÉK

PÜSPÖKÜNK KITÜNTETÉSE. A Kormányzó Úr Öfőméltósága Józan Miklós püspököt a magyar érdemrend nagykeresztjével tüntette ki. A kitüntetés egy szép és nemes élet jutalmazása egyfelől, de másfelől egyházunk nemzeti építőmunkájának is elismerése. Ezért szívből örvendünk a magas kitüntetésnek s püspökünknek még hosszas és sikerekben gazdag életet kívánunk.

P. SZENTMÁRTONI KÁLMÁN KITÜNTETÉSE. Nem mindennapi kitüntetés érte az újév alkalmából Szentmártoni Kálmánt, a kolozsvári unitárius főgimnázium tanárát és tb. igazgatót, aki egyben az Unitárius Irodalmi Társaság főtitkára és folyóiratunk egyik szerkesztője. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr az ötödik fizetési osztályba léptette elő. A felekezeti középiskolai tanárok közül csak nagyon kevesen részesülnek ebben a kitüntető szerencsében. De Szentmártoni Kálmán az idegen uralom alatt történt méltatlan meghurcoltatásával, közéleti működésével és irodalmi munkásságával egyaránt rászolgált erre a kitüntetésre. Mi szívből örvendünk ennek a magas helyről jött kitüntetésnek és szerkesztőtársunknak még sok sikert és elismerést kívánunk. Isten éltesse sokáig, jó egészségben!

ÚJ UNITÁRIUS FELSŐHÁZI TAGOK. A magyar országgyűlés felsőházába a következő unitárius férfiak jutottak be: Választás útján rendes tagok lettek: dr. Szent-Iványi Gábor, háromszékköri f. ü. gondnok, Pál Dénes siménfalvi lelkész, póttag: Halmágyi János marosvárhelyi lelkész, marosköri esperes. Kinevezés útján: vitéz dr. Gyulai Tibor kereskedelmi és iparkamarai főtitkár és Csíky Albert udvarhelyköri f. ü. gondnok. Örömmel gratulálunk az új felsőházi tagoknak, akik egyházi életünkben is kimagasló és elismerésre méltó tevékenységet fejtenek ki s akiknek kitüntetése egyházunknak is dicsőségére szolgál.

AZ UNITÁRIUS IRODALMI TÁRSASÁG KÖZGYŰLESE.

Az Unitárius Irodalmi Társaság évi közgyűlését 1943. március 28-án délután 4 órakor tartja az unitárius kollégium dísztermében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó, tartja dr. Ferenczy Géza. 2. Főtitkári jelentés, előadja: P. Szentmártoni Kálmán. 3. Jelentés a Keresztény Magvetőről, előadja Vári Albert. 4. Hadházy Sándor pénztárnok jelentése. 5. Alapszabály módosítás. 6. Indítványok. A közgyűlésre az összes tagokat ez úton is meghívja az Elnökség.

ORSZÁGOS NÉPFŐISKOLAI KONFERENCIA. A múlt év dec. 6—7-én az országos népfőiskolák vezetői és a népi írók Budapesten a SDG. Diákszövetség helyiségében konferenciát tartottak, hogy az eddigi tapasztalatokat és kísérleteket kölcsönösen ismertessék és az együttműködés, erősödés, tökéletesedés lehetőségeit megbeszéljék. Theológiai Akadémiánkat Simén Dániel tanár képviselte, aki a konferencián előadást tartott és a második napi üléseken elnökölt. Simén Dániel tanár előadásában vázlatos képet festett a népfőiskolai gondolatról, amint az az unitárius egyház keretei között jelentkezett, ismertetvén a vasárnapi ifjúsági tanításokat, Balázs Ferenc öntudatos munkáját, aki első apostola volt a magyar népfőiskolai gondolatnak, majd a megelőző évi fiú- és leány-népfőiskolai tanfolyamokat. Végül a népfőiskolai mozgalmat, mint rész-kérdést beleágyazta az egyetemes magyar sorskérdésekbe s megjelölte helyét a nemzetnevelésben. A konferencia végén 6 pontban foglalta össze az elhangzottakat. Ennek alapján a szövegező bizottság egy memorándumot készített az illetékes minisztériumhoz azzal a kérdéssel, hogy a „Népfőiskola esetleges szabályozása során a bentfoglalt elvek és szempontok is figyelembe vétessenek.”

A határozat kevés módosítással az alábbiakat tartalmazza:

1. A magyar népfőiskolai mozgalom egy nagy magyar gazdasági, történelmi és kulturális újjászületés szükségletéből fakadt.

2. A konferencián elhangzott beszámolóik alapján tisztán állott előttünk az a tény, hogy bár a népfőiskolák tájegységenként, egymástól csaknem függetlenül alakultak ki, alapfeladatukban, célkitűzésükben és tantervükben egységesek voltak.

3. A magyar népfőiskola a magyar nép önművelő intéz-

ménye, amelynek célja a valódi magyar népiség tudatosítása, a magyar nép közösségi öntudatra és felelősségre való nevelése, nemzeti és emberi színvonalának korszerű felemelése, röviden: a lélekben megújódott öntudatos magyar ember kialakítása, az új ország számára.

4. A konferencia meggyőződött arról, hogy a különféle népfőiskolai típusokra (internátusos, községi, gimnáziumi, kollégiumi, stb) szükség van s mivel a népfőiskola kialakulásában van, ezért károsnak tartja, hogy fejlődése bármilyen oldalról korlátozást szenvedjen.

5. Szükségesnek tartjuk a mezei munkásság (földmunkásság) és az ipari munkásság hasonló intézményeinek a sürgős megvalósítását.

6. Hasonlóképpen szükséges az Egyetemes Népfőiskolai Tanács megszervezése, amelyben minden már meglévő és ezután alakuló népfőiskola képviselve legyen.

Ebből a szempontból népfőiskolának tekintendő minden olyan népfőiskolai tanfolyam is, amely évről-évre ugyanazon a helyen ismétlődik.

A fenti határozat a konferencia elvi álláspontját tükrözi vissza, a gyakorlati elgondolásokat egy már beigért dolgozatban fogjuk ismertetni. (S. D.)

UNITARIUS SZÓRVÁNYOK. Egyházunk az idők folyamán megmérhetetlen veszteségeket szenvedett azáltal, hogy az anyaegyházközségekből eltávozott hiveink idegen légkörbe jutva, megfelelő lelki gondozásban nem részesülhettek, aminek az lett a következménye, hogy egyházunkra s akárhányszor magyarságunkra nézve is, elvesztek. Ezen a fájó seben kíván enyhíteni egyházunk vezetősége, amidőn megfelelő külső támogatással az olyan helyeken, ahová az életkörülmények hiveinket nagyobb számban sodorták, ú. n. szórvány-egyházközségeket létesítsen, amelyekbe a szétszórtan élő hiveinket tömörítse. Ilyen szórvány-egyházközségek kialakulása van folyamatban Debrecen, Nagyvárad, Bihar, Nagybánya, Szászrégen, Polgárdi, Budapesti missziói ház, Pestszentlőrinc, Kolozsvár, (hová tartozik Beszterce, Dézs, Bethlen, Bánffyhusnyad), Nyárádszereda, Barót, Csíkszereda székhellyel. Hisszük, hogy ezeknek az új egyházközségeknek a megerősödésével, amelyekhez minket ősi történelmi hagyományok is fűznek,

régi sebeink is enyhületet találnak. Örömmel értesülünk, hogy az egyetemes unitárius Lelkészkör a legközelebbi összejövetelét e nagyfontosságú kérdésnek kívánja szentelni.

A GYERMEKEK VALLÁSOS NEVELÉSE. A kultuszminiszter újabban is rendeletet adott ki, hogy a gyermekeket az iskolában annak a vallásnak megfelelően kell iskolai vallás-oktatásban részesíteni, amely valláshoz a gyermek az állami születési anyakönyvben foglalt bejegyzés szerint tartozik. Az ezzel ellenkező eljárással szemben szigorú megtorló intézkedést helyez kilátásba.

A KIBONTAKOZÁS ÚTJAI. XII. Pius pápa, aki diplomáciai jártasságáról is ismeretes, 1943. évi újévi szózatában a világ mai zűrzavaros állapotából való kibontakozás útjait a következő öt pontban jelölte meg:

1. Adják meg az emberi személyeknek azt a méltóságot, amelyet Isten az Ő megnyilatkozásaiban kezdettől fogva biztosított nekik.

2. Utasítsák vissza minden formáját az anyagelvűségnek.

3. Adják meg a munkásnak azt a jogot és azt a helyet, amelyet Isten kezdettől fogva kijelölt számára.

4. Az egyetemes béke szempontjából a népek és azok vezetői tegyenek meg minden tőlük telhetőt, hogy a jogrend és a jogérzés helyreálljon.

5. Az államról olyan felfogás keletkezzék, amely a keresztény felfogással azonos.

A FALU ÉS A VÁROS. A falu és a város viszonyára vonatkozólag Szinyei Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter a magyar kulturális egyesületek országos szövetségének közgyűlésében a következőket mondta: „Az én vágyam az, hogy egyszer majd együtt ünnepeljen a falu és a város. Találják meg egymást nemzeti, kulturális, emberi, anyagi és gazdasági tekintetben egyaránt. Tudom, hogy a falu és város két lényegesen különböző életformát jelent. Mindkét életforma nélkülözhetetlen a nemzet életében. A falu a természettel szoros kapcsolatban él, a városban ezek a kapcsolatok meglazultak. Minden gondolkozó ember tudja, hogy a város elpusztul a falu ősi ereje, biológiai és lelki forrásai nélkül. De az is bizonyos, hogy a városi kultúra és a civilizáció támogató munkája nélkül magára marad és elsenyved a falu és vele a telepény.”

AZ ERDÉLYI VÁRMEGYÉK KÖZÖSEN ADJÁK KI ÚJBÓL ORBÁN BALÁZS SZÉKELYFÖLDI KÖNYVÉT. A székelyföldi vármegyék hosszabb idő óta foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy Orbán Balázs híres könyvét, a „Székelyföld leírását” újból kiadják. A székely vármegyék most egymásután szavaznak meg különböző összegeket az új kiadás érdekében és átirattal fordulnak valamennyi erdélyi vármegyéhez, hogy járuljon hozzá a nagy mű megjelentetéséhez. Tudomásunk szerint néhai br. Orbán János volt udvarhelymegyei árvaszéki ülnöknek, a nagynevű író unokaöccsének a birtokában volt az író eredeti kéziratával ellátott, jegyzetelt és bővített példánya. Ennek a felmérhetetlen értékű műnek úgy hisszük, hogy az, ha megtalálható volna, nagy szolgálatot tenne az újabb kiadásnál.

Gyászhirek.

ÖZV. MÁRKOS ALBERTNÉ szül. GYÖRKE ZSUZSÁNNA élete 95-ik, özvegsége 50-ik évében február 11-én az Urban csendesen elhunyt. Mint régi, nagy idők tanúja úgy élt, nemes egyszerűségben és jóságban gyermekek, unokák, dédunokák és ükunokák seregétől körülvéve. Nyugodtan mehetett égi bírāja elébe, hogy elvegye hosszú, szép élete jutalmát. Márkos Albert tanár édesanyját, Pap Gyula lelkész anyósát gyászolja az elhúnytban. Nyugalma legyen csendes!

Tarcsafalvi PÁLFFY ÁKOSNÉ szül. medeséri SZABÓ RÓZÁLIA munkás élete 59-ik, boldog házassága 38-ik évében hosszas szenvedés után, február 5-én Homoródszentpálon elhunyt. Hűséges feleség, gondos és takarékos háziasszony, jószágos édes anya és nagymama, szerető gyermek és testvér hagyta el a földi világot, hol kedvesei hálás kegyelettel őrzik emlékét. Kővári Jakab kénosi lelkész anyósát gyászolja az elhúnytban. Nyugodjék csendesen!

Szerkesztésért felel: **Vári Albert.**

Felelős kiadó: **P. Szentmártoni Kálmán.**

Lengyel Albert könyvnyomdája Kolozsvárt, Bólyai-u. 7. Tel. 11-58

Felelős vezető: **Lengyel Albert.**

Nyugtázás.

A Keresztény Magvetőre az utóbbi nyugtázás óta a következő befizetések történtek:

Recsenyéd 7:90 P, Péter Lajos 8 P, Kelemen Árpád 8 P, Dr. Gyulai Zoltán 8 P, Gelei Árpád 8 P, Imreh József 4:40 P, Nagy Samu 8 P, Ádámossy Gábor 4 P, Debrecen egyházközség 7:90 P, Kovács Domokos 16 P, Dr. Márkos György 8 P, Dr. Abrudbányay Ede 16 P, Geréb Zsigmond 8 P, Kovács Domokos 6:50 P, Gyarmathy Árpád 8 P, Csifó N. László 4 P, Márton Samu 4 P, Dr. Jancsó Ödönné 4 P, Dr. Fazakas János 8 P, Dr. Abrudbányay Géza 11 P, Murvay Julia 8 P, Lakatos István 4 P, László István 16 P, Ekárt Andor 16 P, Boros György 8 P, Katona József 8 P, Lőrinczi László 10 P, Lukácsi Mózes 8 P, Pál Dénes Siménfalva 16 P, Ifj. Szász Dénes 8 P.

Tisztelettel kérem a hátralékok és előfizetési díjak be-
küldését.

Kolozsvárt, 1943. február hó 23-án.

Hadházy Sándor s. k.,
pénztárnok.

